

ANTHROPOSOFICKÉ VŮDČÍ MYŠLENKY

AFORISMY Z PŘEDNÁŠKY PRO ČLENY V LONDÝNĚ

Rudolf Steiner

Lidské vědomí rozvíjí v současném stádiu svého kosmického vývoje trojí formu - vědomí bdělé, snové a vědomí bezesného spánku.

Bdělé vědomí prožívá smyslový vnější svět, tvoří si o něm ideje a může z těchto idejí vytvářet i takové, které zobrazují svět ryze duchový. Vědomí snové vyvíjí obrazy přetvářející vnější svět, spojující například se slunečními paprsky dopadajícími na postel snový zážitek požáru s mnoha jednotlivostmi. Nebo staví před duši vnitřní lidský svět v symbolických obrazech, například silně bušící srdce v obraze přetopených kamen. Ve snovém vědomí ožívají také vzpomínky v přetvořené podobě. K tomu přistupují obsahy takových obrazů, které nepocházejí ze světa smyslů, nýbrž z duchového světa, ale neposkytují možnost proniknout do něho poznáním, protože jejich šerosvitná existence se nedá plně pozvednout do bdělého vědomí, a protože to, co do něho probleskuje, se nedá doopravdy uchopit.

Je však možné zachytit bezprostředně při probuzení ze světa snových obrazů tolik, abychom postřehli, že jsou nedokonalým otiskem onoho duchového prožívání, jež vyplňuje spánek, ale bdělému vědomí se z největší části vymyká. Jenom je třeba, máme-li si toto uvědomit, tedy ovládnout okamžik procitnutí tak, aby nevykouzliho hned před duši vnější svět, ale aby duše, aniž by se zahleděla ven, ještě cítila, že se odevzdává vnitřnímu prožívání.

V bezesném vědomí spánkovém prochází duše zážitky, jež se ve vzpomínce jeví jenom jako naprosto jednotvárná výplň času. O těchto zážitcích bude možné mluvit tak dlouho jako o něčem, co vůbec neexistuje, dokud člověk do nich nepronikne duchovnějším bádáním. Pokud ale k tomu dojde, pokud člověk vyvine způsobem udaným v anthroposofické literatuře vědomí imaginativní a inspirované, tedy se mu z temnoty spánku vynoří obrazy a inspirace zážitků z dřívější pozemské existence. A potom člověk získá i přehled o obsahu vědomí snového. Bude to obsah neuchopitelný bdělým vědomím, poukazující na svět, v němž člověk dlí mezi dvěma pozemskými životy jako nevtělená duše.

Seznámíme-li se s tím, co pro současnou fázi světového vývoje skrývá vědomí snové a spánkové, otvírá se člověku cesta k vývojovým podobám lidského vědomí v dávnověku. K nim se ovšem nedá dospět vnějším bádáním. Neboť dochovaná vnější svědectví přinášejí leda dodatečné účinky předhistorických zážitků lidského vědomí. Anthroposofická literatura objasňuje, jak se dá dospět duchovým bádáním k vidoucímu poznání takových zážitků.

V dávných dobách starého Egypta nachází toto bádání snové vědomí, které je mnohem bližší vědomí bdělému než je tomu u člověka nyní. Co člověk prožíval ve snu, prozařovalo ve vzpomínce do bdělého vědomí; a toto vědomí mu neposkytovalo jenom smyslové dojmy schopné zachycení do myšlenek s ostrými obrysy, nýbrž spolu s těmito dojmy i duchový živel působící ve smyslovém světě. To umožňovalo, že člověk stál svým vědomím instinktivně ve světě, který opustil, když se vtělil na Zemi, a do něhož zase vstoupí, až projde branou smrti. Zachované písemné a jiné památky

podávají tomu, kdo pronikne nepředpojatě do jejich obsahu, zřetelné vzpomínky na takovéto vědomí, přínaležející do doby, z níž nemáme k dispozici vnější památky. Spánkové vědomí egyptského pravěku obsahovalo sny o duchovém světě v podobném smyslu, jako současné spánkové vědomí obsahuje sny ze světa fyzického.

U jiných národů ale nacházíme ještě jiné vědomí. Spánek vyzařoval své zážitky do bdění, a to tak, že toto vyzařování přinášelo instinktivní ponětí o opětovných pozemských životech. Tradiční zprávy o tom, že za dávnověku lidé měli poznatky o opětovných pozemských životech, mají původ v těchto formách vědomí.

To, co za dávných dob bylo přítomno ve snovém vědomí, v šerosvitné instinktivní podobě, nacházíme opět v rozvinutém poznání imaginativním. Jenomže v něm je všechno plně vědomé jako bdělý život.

A v poznání inspirovaném se právě tak setkáváme s dávným instinktivním prožíváním, které ještě vidělo něco z opětovných pozemských životů. Tuto proměnu lidského vědomí dnešní dějiny lidstva ignorují. Rády by věřily, že současné formy vědomí tu byly v podstatě vždycky, pokud lidstvo žilo na Zemi.

A mýty a pohádky, které přece jenom poukazují na takové jiné formy vědomí, by dnešní dějepis rád považoval za výplody básnické fantazie někdejších lidí.

Další vůdčí myšlenky pro Anthroposojickou společnost, rozesílané z Goetheana

1. V bdělém denním vědomí člověk prožívá v současném kosmickém věku, že je zasazen do fyzického světa. Toto prožívání mu zakrývá, že v jeho vlastní bytosti jsou přítomny účinky života mezi smrtí a narozením.
2. Ve snovém vědomí člověk prožívá chaoticky, jak jeho vlastní bytost je neharmonicky včleněna do duchového základu světa. Bdělé vědomí není s to uchopit vlastní obsah tohoto snového vědomí. Imaginativnímu a inspirovanému vědomí se odhaluje, že duchový svět, v němž probíhá život mezi smrtí a narozením, se účastní budování jeho vnitřní bytosti.
3. V bezesném vědomí spánkovém člověk prožívá, aniž si toho je sám vědom, jak jeho vlastní bytost je prostoupena výsledky minulých pozemských životů. Vědomí inspirované a intuitivní proniká k vidoucímu pohledu na tyto výsledky a vidí působnost předešlých pozemských životů v osudem určeném průběhu (karmě) života současného.

Další vůdčí myšlenky pro Anthroposofickou společnost, rozesílané z Goetheana

1. Vůle vstupuje v dnešním kosmickém věku do obyčejného vědomí jenom prostřednictvím myšlenky. Toto obyčejné vědomí ale může navazovat jenom na něco, co je vnímatelné smysly. Z působnosti vlastní vůle také uchopuje jenom to, co z ní vchází do světa smyslových vjemů. Člověk ví v tomto vědomí o podnětech své vůle jenom z představ získaných pozorováním sebe sama, jako ví jenom z pozorování o vnějším světě.
2. Karma, působící ve vůli, je vlastností, jež na ní ulpívá z předchozích pozemských životů. Proto ji nemohou postihnout představy obyčejného smyslového bytí, orientované jenom na přítomný pozemský život.
3. Protože tyto představy nemohou postihnout karmu, odkazují to, co nejsou s to v podnětech lidské vůle pochopit, do mystické temnoty tělesné konstituce, kdežto ve skutečnosti jde o účinek předchozích pozemských životů.

Další vůdčí myšlenky pro Anthroposofickou společnost, rozesílané z Goetheana

1. Obyčejným životem svých představ, jak mu jej prostředkují smysly, je člověk zasazen do fyzického světa. Aby mohl pojmout tento svět do vědomí, musí karma v životě představ zmlknout. Člověk ve svých představách jaksi *zapomíná* na svou karmu.
2. Karma působí v projevech vůle. Tato působnost však zůstává neuvědomována. Pozvednutím toho, co působí neuvědomováno ve vůli, do imaginace, může člověk postihnout svou karmu. Může pocítit v sobě svůj osud.
3. Vstoupí-li do imaginace inspirace a intuice, může člověk v působnosti vůle vnímat kromě podnětů přítomnosti i výsledek minulých pozemských životů. Ukazuje se, jak v současném životě působí život minulý.

4.

Další vůdčí myšlenky pro Anthroposofickou společnost, rozesílané z Goetheana

1. Při hrubším líčení je možné říci, že v lidské duši žije *myšlení, cítění a vůle*. Při jemnějším líčení je třeba říci, že myšlení v sobě chová vždycky podtón cítění a vůle, cítění podtón myšlení a vůle, vůle podtón myšlení a cítění. V životě myšlenkovém jenom převažuje myšlení proti ostatním duševním obsahům, v životě citovém převažuje cítění, v životě volním vůle.
2. Cítění a vůle života myšlenkového obsahují karmický výsledek minulých pozemských životů. Myšlení a vůle života citového určují karmický povahu. Myšlení a cítění života volního vytrhují současný pozemský život z karmické souvislosti.
3. V cítění a vůli svého myšlení člověk vyžívá svou karmu z minulosti, v myšlení a cítění své vůle připravuje karmu budoucnosti.

Další vůdčí myšlenky pro Anthroposofickou společnost, rozesílané z Goetheana

1. Myšlenky mají své nejvlastnější sídlo v éterném těle člověka. V něm ale jsou bytostně-živoucími silami. Vtiskují se do těla fyzického. V podobě takovýchto „vtištěných myšlenek“ mají onen stínový ráz, v němž je zná obyčejné vědomí.
2. Co žije v myšlenkách jakožto cítění, pochází z těla astrálního, co v nich žije jakožto vůle, pochází z „já“. Ve spánku nepřestává v myšlenkovém světě člověka zazařovat jeho éterné tělo; jenomže člověk se tohoto zazařování myšlenek neúčastní, protože s astrálním tělem vysunul z éterného a fyzického těla i cítění myšlenek, s jástvím i vůli myšlenek.
3. V okamžiku, kdy během spánku astrální tělo a já zruší svůj vztah k myšlenkám éterného těla, vstupují ve vztah ke „karmě“ ke zření událostí z průběhu opětovných pozemských životů. Toto zření je obyčejnému vědomí odepřeno; ujímá se ho vědomí nadsmyslové.